

KPS Blog mei 2021

“Uitsluiten van negatief pensioen vergt enorme rekenexercitie”

Pieter Omtzigt begreep tijdens de ronde tafel van 4 november 2020 precies wat onze voorzitter Alfred Kool bedoelde toen hij zich afvroeg of je de kans op een negatief pensioen wilt accepteren. Negatieve slapersrechten, negatieve waardeoverdrachten, koerswinst op een negatief pensioenkapitaal.

“Gefeliciteerd met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd; u hebt vijftig jaar geleden pensioen bij ons opgebouwd; wilt u vanaf nu maandelijks € 200 negatief pensioen aan ons overmaken?” Je wilt het je allemaal niet voorstellen.

Om dit te voorkomen is het handhaven van de leenrestrictie belangrijk. Voor gepensioneerden en oudere actieve en inactieve deelnemers is dat niet zo moeilijk. Voor hen wordt sowieso gekozen voor een beperkt risicoprofiel. Maar voor de jongste categorie deelnemers is het uitkijken, dat het beleggingsprofiel niet te offensief wordt. En dan vooral bij het NPC, waar het risico indirect, via formules, tot stand komt. Maar is dat zo gemakkelijk als het klinkt en ben je er dan?

Natuurlijk, je kunt een begrenzing zetten op de combinatie van je beleggingsmix en de (NPC) leeftijds-afhankelijke rendementstoedeling. En zo zorgen dat niemand effectief meer dan 100% aandelenrisico loopt. Maar dan zijn we er nog niet.

Want er is ook nog het beschermingsrendement. Dat begint met het toekennen van de risicovrije rente. Die is op dit moment negatief. En dus komt het pensioenvermogen lager uit dan beginstand minus effectief koersverlies. Maar het beschermingsrendement is ook een rentederivaat. Als de rente daalt wordt pensioen – volgens de FTK waardering – duurder. Om dat te compenseren kan de pensioenpot via het beschermingsrendement aangevuld worden, zodat de (te verwachten) uitkering onder FTK waardering niet (te veel) zal afwijken. Maar ... andersom zal er bij een rentestijging juist geld uit de pensioenpot ingeleverd moeten worden. En dat kan in combinatie met andere dalingen zorgen voor een negatief pensioenvermogen.

Om een negatief pensioenkapitaal te voorkomen moeten we dus letten op het maximaal effectief aandelenrisico, de negatieve risicovrije rente en het risico van het beschermingsrendement bij een rentestijging. Als we daar allemaal op letten, zijn we dan veilig?

Nee, nog steeds niet. Want dan heb je ook nog het overrendement op sterfte. Als de werkelijke sterfte achterblijft bij de statistiek is er een negatief overrendement op langlevensrisico en ook dat kan het laatste beetje pensioenkapitaal opeten.

De minister stelt simpelweg, dat een negatiefpensioenkapitaal niet kan. Maar het kan wel degelijk. En als het gebeurt, wie krijgt de rekening voor het dichten van het gat?

Kortom, dat een negatief pensioenkapitaal ongewenst is, is wel duidelijk. Maar als de regels blijven zoals ze nu zijn wordt het voor pensioenfondsen nog een hele rekenexercitie om dat daadwerkelijk uit te kunnen sluiten. Het nieuwe stelsel kent namelijk allerlei achterdeurtjes waar in ongunstige scenario's negatieve pensioenkapitalen kunnen binnensluipen. Fondsen doen er goed aan hun reglementen expliciet op de kans op negatieve pensioenkapitalen met scenarioanalyse door te rekenen.

Arno Eijgenraam,
voorzitter KPS werkgroep Consistentie & Toetsing

Dit blog is op persoonlijke titel op uitnodiging van KPS geschreven: www.kps.nl